

Pék Pál

ÖT ÉV A PANNON TÜKÖR-REL (1995-2000)

Lehetne regényesen kezdeni: négy-öt magyar összehajolt, és megteremtette, ami Zalában még soha nem volt, a folyóiratot, mely a régió (a Nyugat-Dunántúl, Burgenland, Szlovénia és a Muramente) lapjává lett. Természetesen nem így történt, de fokozatosan ilyen alakult az 1995 decemberében próbaszámmal induló, mára 10 éves születésnapját ünneplő Pannon Tükör. Sok küszködéssel, méltánytalan kiszorítósdival, egy letűnő világ embereinek piszkálódásával, a kiadó sokfajta szereptévesztésével, egyszóval fogcsikorító erőfeszítéssel megszületett a régió lapja. Mindebből persze 2000 májusáig nem sok látszott, az irodalom, a képzőművészet és a zene világa alig tudott valamit, hiszen ami a kritika asztalára került, az a tartalmas és szép folyóirat volt, mely egyként figyelt az anyaországi és a határokon túli magyarság értékeire. Ezerrel indult, végül a realisabb hatszáz példányban jelent meg, s már a harmadik évfolyam zárásakor 221 előfizetővel büszkélkedhetett. 1995. szeptember és 2000 július közötti időszakában – főszerkesztőként – joggal lehettem büszke a rovatvezetők teljesítményére is. Úgy vélem, hogy Hévíz, Keszthely, Nagykanizsa, Zalaegerszeg és Zala megye közgyűlési támogatása jó helyre került. A lapot országosan elfogadták, hivatkoztak rá, sajtószemlék és rádióműsorok témája lett. Perrel zárult eltávolításom után azonban – a legutóbbi kétéves három év pozitív változásaiig – csönd vette körül. Mára nagy – szerintem maximálisan támogatandó – erőfeszítések történnek, hogy a lap az új helyzetnek, a kihívásoknak megfelelő pozíciót vívjon ki magának.

Nem tisztem az első öt év munkáját értékelni, megtették azt az olvasók és megtette a magyar művésztszadalom. Mindenesetre a Pannon Tükör 1995 és 2000 között – címéből adódóan – fóruma lehetett a történelmi Pannónia térségében szerveződő kulturális és irodalmi életnek, minden olyan eseménynek, tudósításnak, elemző értekezésnek, mely kapcsolatot teremthetett a légiesített határok mentén élő népek és nemzetiségek kultúrájával, növelve ezzel az integrálódás esélyeit az anyaország

szellemi életébe; összefonódott a Balaton-környék gazdag művelődéstörténeti múltjával, a fürdőkultúra és a társas élet hagyományával, mindazzal, ami a jelen metszéspontján a múltat a jövővel összekötheti. A lap alapító főszerkesztőjeként ma is úgy gondolom, hogy a Pannon Tükör legfőbb értéke, hogy egyfelől esélyt teremt a térség kulturális felzárkózásához, másrészt bemutatja azt a sokrétű együttműködést, gyakran inspirálva is, ami a határok mentén formálódhat. Meggyőződésem, hogy folyóiratunk nemcsak publikációk összessége, nem csak nyomdatermék (noha annak igen tetszetős), hanem sajátos intézmény, az országos szellemi élet közvetítő láncszeme. Növeli mindazok presztízsét, akik a kiadás feltételeit (szerkesztőként, szponzorként) megteremtették, és a tizedik évfolyam születésénél is bábáskodnak.

A folyóirat első öt évében 1136 publikáció látott napvilágot, s ebből 227 volt a zalai. A jelentősebb költők (Takács László, Karay Lajos, Szeles József, Pécsi Gabriella, Fa Ede, Szoliva János, Karáth Anita) éppúgy helyet kaptak, mint a prózáírók (Lackner László, Bán Zsuzsa, Rózsás János, Orsós Jakab), vagy a képző- és fotóművészek (Gábrriel József, Frimmel Gyula, Melega István, Szekeres Emil, Németh János, Szabolcs Péter, Ludvig Zoltán, Kotnyek István, Mészáros T. László, Hohl Zoltán, Pichler József és mások), de figyelmet keltettek a szociográfiai anyagok és dokumentum-közlések is.

Élénk kritikai visszhangot váltottak ki tematikus összeállításaink (1848-49 évfordulójáról, a magyarországi avantgárd-művészetről szólva, 1956-ról, Hamvas Béláról), miként a lap gondozásában megjelent könyvek is (Lehota János A nemzeti tudat drámájáról írt Bánk bán monográfiája, Hules Béla Egér-pillanat és Takács László Még élsz fényeskedsz című versgyűjteménye, Kotnyek István Talált tájaim Zalában című fotóalbuma, Lackner László Kakukfióka című regénye, illetve Szoliva János két verseskötete). A legfontosabbnak azonban a folyóiratban első ízben közreadott, majd könyvben is publikált Tar Ferenc-interjúkat ítélem. Napnyugati magyarok címmel könyv alakban is megjelentettük az

András Ferencsel, Kemenes Géfin Lászlóval, Vitéz Györggyel, Bujdosó Alpárral, Nagy Pállal, Papp Tiborral, Perneczky Gézával, Monoszló Dezsővel, Kabdebó Tamással és Sipos Gyulával készült beszélgetéseket, ezzel is szorosabbra fűzve a kapcsolatot a határainkon túl élő magyar nyelvű alkotókkal.

1995 és 2000 között a Pannon Tükör olyan lap volt, melyhez szívesen csatlakozott Bisztray Ádám, Ébert Tibor, Forrai Eszter, Kiss Dénes, Lászlóffy Aladár, Makay Ida, Nagy Gáspár, Szepesi Attila, Tornai József költő; Gere István, Kálnay Adél, Lászlóffy Csaba, Fábíán László, Sarusi Mihály, Tábori Zoltán prózaíró; Alföldy Jenő, Bakonyi István, Bohár András, Lőrinczy Huba, Kovács Sándor Iván, Pomogáts Béla, Praznovszky Mihály, Vasy Géza és Tarján Tamás irodalomtörténész, kritikus.

Mindez pedig nem egyszerű névsorolvasás, inkább annak az irányzatnak a jelzése, melyet a lap élén képviseltem, s mit 2000. évi menesztésemkor (az anyagi nehézségek mellett) felröptak. Országos

érdeklődésre számot tartó folyóiratot kívántam szerkeszteni (a magam nemzeti elkötelezettségét sem tagadva), de a zalai íróegylet az általa pártfogolt amatőröket kívánta a lapban látni, noha mint tisztázódott: úgy tartam szélesre a kaput az értékes hazai irodalom és a határainkon túl élők előtt, hogy ha fontos és színvonalas írásra leltem, zalai szerző soha nem szorult háttérbe.

Most azonban ünnepelni kell, nem az egykor volt főszerkesztő bizonyítványát magyarázgatni. A Pannon Tükör itt van, és köszöni, jól van. Az egykori akadémikusok a helyükre kerültek, s én, aki tíz éve kigondoltam és értő társakkal vezetem a lapot, megnyugodva látom, hogy a gyerek felnőtt, megáll a maga lábán, s már elhitei a világgal, hogy Zalában is van élet, hogy a nyugati végeken sem hunyhat ki a „szellem napvilága”.

*Nagykanizsa,
2005. decemberében*

Zalai enteriőr, előtérben Horváth László plasztikáival
(Eisenstadt, Landesgalerie, 2005. október 25. - november 11.)